

SŁOWO WILEŃSKIE

CENA NUMERU
5 mk.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za wiersz per-
tylowy jedno-
spaltowy
przed tekstem
50 m. poisk.;
za tekstem 15
mk. w tekście
60 mk.

Prenumerata
miesięcznie
z odborem w
Administracji
mk. 10.
Z dostarcze-
niem do domu
lub przesyłką
pocztową
mk. 120.

Wychodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni Świątecznych, o g. 4-aj pop.

Adres Redakcji: Wilno, Mickiewicza 1, m. 4. Nr. telefonu 156.

Redakcja otwarta od 9 ej rano do 2-giej po południu.
Administracja: od 10-aj rano do 4-aj wieczorem.

MAJ
7

Dziś — Domiciel i Eufrozyna.
Jutro — Śgo Stanisława,
biskupa.

Andrzej Chmurny.

Bojownikom śląskim!

Wyszlście na śmiertelny trud,
Wyszlście, — nie ryczerza w
[stali
Lecz ci, co na śmierć ukochali
Ten śląski lud!

W każdym z was jasny Król
[Duch żyw,
Każdemu świeci wolny czyn,
Każdy prawdziwy śląskich niew
Piatowski — syn!

O, bądźżeż nam błogostawiona
Ty, ziemio krzywdy, ziemio łez;
Co dzieci wolne z swego łona,
Ślesz — na mak kres!

Wyszlście na tysięcy zew,
Wy — śląskiej ziemi pancerni nasz
Śląskiego ludu ży i krew...
Wy — śląska straż!

Śląsk górniczy w ogniu powstania.

Wilno, 6 maja.

Trudno wyrazić słowami to, co wstrząsnęło każdym sercem polskim, gdy doszła je wieść o wypadkach śląskich. Jakbyśmy skamieniali w pierwszej chwili, czytając propozycję czy raport Komisji Polczysojuszniczej, przynajmniej Polisce dwa tylko okręgi górnicze!

lecz jest odosobniona w popie-
rami (polsk).

Gdy piszemy te słowa — rozstrzygnęły się losy Śląska górniczego. Zdecydowało o nich parę trzeci, on sam. Jak wypadnie decyzja Rady Najwyższej, nie wiemy. Znamy już zato decyzja ludu śląskiego po Odry. Zerwał się on do boju. Na Śląsku wybuchło powstanie. Korfanty staną na jego czele. Armia powstańców liczy do 100.000 ludzi. Walka trwa.

Jakto? Niedość, że zagrabiono nam Gdańsk, że nas pozbawiono najlepszego dostępu do morza, wydarto połowę Cieszyńskiego, zakwestionowano prawo do Wilna i Lwowa, że krępują naszą swobodę działania — jeszcze zamierzają odebrać nam G. Śląsk, wbrew woli jego ludności, wbrew wszelkiemu prawu! Ten Śląsk, co polskostwo swoją stwierdził własną krwią w pamiętnych dniach sierpnia 1919 roku, kiedy się zerwał do krwawej walki z katem pruskim Hoersingiem i jego pacholkami? Ten Śląsk, który 20 marca 1921 r. szł do Odroy opowiadając się w 52 proc. głosów, a w 77 proc. gmin za Polską!

Nie chcemy, bo byśmy nie potrafili, wypisywać tu zdawkowych frazesów, pełnych patosu i sentymentu, na cześć walczących braci. Są żołnierzami Polscy, są wolnymi ludźmi. O tę godność ludzką, o wolną wolę, o przynależność do Ojczyzny boją się, placąc zata krwią i życiem. Jesteśmy całym sercem z Nimi. Życzymy im zwycięstwa — pewni, że Polska nie odda Ich między narodowym handlarzom, rycerzom kapitału, twórcom nowych niewolników w wieku XX.

Polska nie odda ziemi, której synowie pragną złączenia się z Ojczyzną. To postanowienie narodu jest tak nieubłagane jak śmierć! U brzegów Odry kres naszym krzywdom!

t. k.

Z nieubłaganą siłą narzuca się pytanie: czy jesteście wrogami koalicyj, iż nas traktujecie gorzej niż wrogów? (Wyjątek chlubny w niej stanowi Francja,

Obowiązkiem naszym jest pomódz walczącym Ślązaczkom. Tam już są trupy, ranni — ofiary.

I tym ofiarom po zabitych i rannych musimy przyjąć pomocjak najwydatniej, jaknaszybciej.

Wydatniczo „Słowa Wileńskiego”, rozumiejąc to, rozpisuje składkę „Na rzecz ofiar powstania śląskiego”, składając na cel powyższy 2000 marek. Redakcja zaś i Administracja 2000 marek. Dalsze składki przyjmuje Administracja „Słowa Wileńskiego”, przy ul. Mickiewicza 1. 1.

Restauracja-Kawiarnia „ZACISZE”
Ad. Mickiewicza 25.

Dziś otwarcie kawiarni w ogródku: LODY, NAPOJE CHŁODZĄCE, MLEKO, KAWA, WODY itp. Od g. 6 wiecz. przygrywa orkiestra.

Treść numeru:

Bojownikom śląskim—A. Chmurny.
Śląsk górniczy w ogniu powstania.
Przebieg wybuchu powstania.
Z historii Konstytucji 3 Maja.
Wilno Napoleonowi.
Depesza.
Kronika.

Powodzenie powstańców.

SOSNOWIEC. (EE). Ogólna sytuacja na terenie, objętym powstaniem następujące: nastroj podnośny, liczba ochotników obrzymia. Kilkudziesięciu tysięcy ochotników nie zdolało jeszcze uzbroić z powodu chwilowego braku karabinów i amunicji. Powstańcy opowiadali linij Odry od Frydokała, na północny linij od Wielkich strzelców, na zachód od linij Wasowskiej i na południe od Oleśna.

Kobiety walczą obok powstańców.

SOSNOWIEC. (Orient). Z Katowic donoszą, Najczciwsza walka trwałaokoło Wielkiej Dąbrówki. Ubrojeni robotnicy rzucili się na Niemców, posiadających karabiny maszynowe, zniszczyli karabiny, nim nadeszły oddziały koalicyjne, i wrzeli żołnierzy niemieckich do niewoli. Niemcy małą kilkunastu zabitych i kilkudziesięciu rannych. Kobiety pomagały powstańcom polskim.

Rząd niemiecki spowodował powstanie.

BERLIN. (EE). Na posiedzeniu Reichstadu minister Simons mówił o kwestji Górno-Śląskiej. Zdaniem jego, komisja sąjanka niewłaściwie przywróciła spokój i porządek i poprosiło o wprowadzenie stanu obłężenia. Kanclerz Feherbach osiadał, że omawianie wypadków nie przyczyni się bynajmniej do uspokojenia. Komunistka Geller zaznaczyła, że rząd niemiecki sam spowodował wypadki.

Całkowicie opanowanie okręgu przemysłowego.

SOSNOWIEC. (Orient). Powstanie robotnicze na Śląsku doprowadziło już do samorzutnego opanowania przez robotników polskich całego okręgu przemysłowego.

Zdobycie składu broni.

BYTOM. (Or.). Powstańcy śląscy zdobyli dnia 4 m. pod Szepieniami całe ogromny, ukryty przez Orgechi, skład broni. Broń te rozdano ludności, zanim nadeszli oddziały koalicyj. Napotkane po drodze bojówki niemieckie rozspaly się w popiochu. Dwuch Niemców, którzy dopuścili się gweltu nad ludność, powstańcy rozstrzelali.

Gotowość młodzieży warszawskiej.

WARSZAWA. (EE). Organizacja młodzieży narodowej szkół wyższych na zebraniu plenarnym uchwała o: bowiązce gotowości bojowej. Uczniowie gimnazjum, byli wojskowi, oddali się do dyspozycji komitetu, kierującego powstaniem.

TEATRY I WIDOWISKA.

„Polski” — „Złota runo”. Przybyszewskiego.
„Żołnierski” — „Kosciuszko pod Racławicami”.
„Mniatur” — „A trafer się śmieje!”.

KINA:

„Hejlos” — Dziś zmiana programu.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

„Wieczór Kowalewski”. Zapowiadany „Wieczór Kowalewski” z działem koncertowym i tancami odbędzie się w sobotę 14-go b. m. w sali Klubu Kupieckiego (ul. Rd. Mickiewicza Nr. 39-4).

„Wieczór”, urządzony staraniem „Związków Polaków Ziemi Kowalewskiej” na cel pomocy wydatnikom, b. wojskowym z Kowalewiczyn, zapowiada się bardzo okazałe. W dziele koncertowym biorą udział pierwszorzędne sily artystyczne.

„Będzie sprzedawany tradycyjny „krupnik litewski”. Sala bogato dekorowana. Wstęp za kartami imiennymi, które można już otrzymać w lokalu Komitetu Kowalewskiego (Jagiellońska 7, m. 1) codziennie od godz. 3-5j do 6 j pół popoł.

BIBLIOTEKI I CYTALNIE.

„Uniwersytecka biblioteka” otwarta codziennie przez niedziel i świąt od g. 9-1 i od 4-6.
„Uniwersytecka czytelnia” otwarta codziennie przez niedziel i świąt od g. 10-2.
„Biblioteka Tow. Pryj. Nauk” otw. tylko w niedziele od g. 11-1.

GIEŁDA.

Według notowań banków wileńskich z 6 maja.

Cariski 500 rb.	1150 mr.
100 rb.	975 "
drobnie 100-200	110-150 "
10 rb. srebrnem	8700 "
1 rb. srebrnem	170 "
1 rb. drobnem	90 "
Dumskie 1000 rb.	650 "
200 rb.	600 "
Fuzy szterlingi	2000 "
Dolary	825 "
Franki	65 "
Marki niemieckie	13.30 "
Oazy	18.25 "

BRODAK RUCHU POCAGÓW ROZJAWIŁ.

Wilno—Warszawa.
Pociąg Nr. 818 odchodzi z Wilna do Warszawy o g. 10-45 m. Pociąg drugi, Nr. 851—o g. 19-30 m.
Do Wilna przybyłszy z Warszawy, Pociąg Nr. 818 o g. 18-40 m. Pociąg Nr. 851 o g. 9-00 m.

Z ostatniej chwili.

Powstanie na Śląsku.

Zwycięstwa powstańców—Podnośny nastroj.—Kobiety walczą obok powstańców.—Rząd niemiecki spowodował powstanie.

Polska wobec powstania.

BYTOM. (EE). Korfanty wydał odezwę do wodza powstańców Dailuy, że Polska nie może nieść czynnej pomocy, jednak sercem całym jest z ludem Górno-Śląskim. Żołnierze w powstaniu okazali się rycerzami szlachetnymi i nie spamiłli honoru żołnierskiego, objawili odwagę i odwagę.

Z POLSKI.

Powrót Ładosia.

WARSZAWA, (EE.) Powrócił do Warszawy Ładosz z podpisanymi dokumentami ratyfikacyjnymi.

Teatr polski w Bydgoszczy przed zamknięciem.

Teatr ten, kierowany przez znakomitą artystkę, Wandę Siemaszkową, może być w każdej chwili zamknięty, ponieważ winien jest Magistratowi w Bydgoszczy 700.000 mk. p. za węgiel, dostarczany mu po cenach paskarskich. Magistrat nie chce długu umorzyć, p. Siemaszkowej zaś brak gotówki na jego pokrycie.

Warto zaznaczyć, że Magistrat nie daje teatrowi polskiemu ani grosza subwencji, zato pobiera podatek od biletoów, przeznaczając go na asenizację miasta i t. p.

Aresztowanie lwowskich „Pużappowców”.

Urzędowa „Gazeta Lwowska” z d. 3 b. m. donosi:

„Władze sądowe prowadziły już od kilku dni dochodzenia w sprawie szeroko omawianych w mieście nadużyć w „Pużappie” (państwowym urzędzie zakupu artykułów pierwszej potrzeby).

Wskutek przeprowadzonych dochodzeń sędzia śledczy polecił organom policyjnym aresztowanie następujących osób:

- 1) Sędziego Władysława Mindowicza, kierownika „Pużappu”;
- 2) Konstantego Rubla, kontrolora agencji handlowej „Pużappu”;
- 3) Aleksandra Bernala, kontrolora filii „Pużappu”;
- 4) Mieczysława Rembacza, funkcjonariusza „Pużappu”;
- 5) Leona Seinfelda, dyrektora „Konsumu ludowego” w Lwowie, oraz 6) redcę komercyjnego, Bernarda Jonasa, dostawcę „Pużappu”.

Policeja dokonała aresztowań w nocy z soboty na niedzielę i w niedzielę przedpołudniem. Wszystkich aresztowanych oddawiono do wzięcia w sądzie karnym.

D-r Feliks Koneczny

Profesor Uniwersytetu Wileńskiego.

Z historii Trzeciego Maja.

III.

Były inne jeszcze różnice ówczesnego konstytucjonalizmu francuskiego a polskiego. Francuzi gonili za jakąś konstytucją tak doskonałą, że-by starczyła na wieki nie tylko im, lecz ludzkości całej, w imię „praw człowieka”. Tworzyli też i obalali jedną konstytucję po drugiej, aż doprowadzili do nowego absolutyzmu: napoleońskiego. Francuzi ówczesni, pograżeni w t. zw. „rationalizm”, przypuszczali, że da się obmyśleć jakąś formę rządu, dobrać bezwzględnie dla wszystkich czasów i dla wszystkich ludów — co było okrutnym złudzeniem, gdyż trafność lub nie trafność pewnego ustroju państwowego zależy musi od czasu, miejsca i okoliczności. Francuzi dążyli przez rewolucję, podczas gdy posłowie sejmu wielkiego liczyli na rozwój stopniowy, ale stali, czyli na t. zw. ewolucję.

Konstytucja Trzeciego Maja, nie mając uroszczeń do doskonałości, mieściła w sobie przepis, że co 25 lat ma się odbywać sejm konstytucyjny, celem dokonywania potrzebnych w nowych okolicznościach zmian konstytucji, dla dalszego rozwoju jej w miarę rozwoju i dojrzewania społeczeństwa. Przepis godzien największej pochwały, bo oddawał przyszłość ideal nie rewolucyjnej, przewrótowej, lecz ewolucyjnej, rozwojowej, a zapobiegał rewolucjom, nawet samym — że walkom o rewizję konstytucji, nakazując ją zgóry co 25 lat.

Prócz jednej sprawy dziedzictwa tronu poprzedzali twórcy Konstytucji Trzeciego Maja na tem, na co mogła być już powszechna, mniej więcej zgodą obydwali patrijotycznych i do czego społeczeństwo było już dojrzałe. Na samym początku Konstytucji uznano katolicyzm religią państwową, ale obok tego „wszelkich obywateli i religii wolność” — gdy tymczasem we Francji zniesiono za-kony, a wkrótce przeszło się nietyl-

ko do prześladowania katolicyzmu, ale i posunęło się do zniesienia i zakazania wszelkich obrządków i organizacji religijnych — aż dopiero Napoleon, opanowawszy rewolucję, przywrócił publiczne wyznawanie religii i sam uznał siebie katolikiem.

Nie nosila siebie Konstytucja Trzeciego Maja praw szlachetwa, ale odbierała je prawa szlacholcom, nie posiadającym dóbr szlacheckich, trzymającym się pańskiej klamki, którzy wysługiwali się magnatom i bywali tylko narzędziem w ich ręku — a przez to podrywała Konstytucja możnowładztwo grunt pod nogami. Demokratyzowała zaś zarzem Konstytucja szlachectwo, pozwalając mieszczanstwu nabywać dobra szlacheckie i ułatwając wielce dostęp do stanu szlacheckiego. Wystarczyło być np. rejentem, lub w wojsku kapitanem, a zostawało się przez to samo szlachecim; nado to zaś miał każdy sejm nobilitować, t. j. nada-wać szlachectwo trzydziestu wybranym kupcom i rekedzielnikom. W ten sposób powstałoby w ciągu lat 25 do najbliższej rewizji Konstytucji, 750 nowych rodzin szlacheckich, zwanych weźlami pokrewieństwa tudzież interesów ze sferą mieszczańską — a po 25 latach postąpiłoby zdemokratyzowanie stanu szlacheckiego tak dalece, iż następny sejm Konstytucyjny przeprowadziłby bez trudu zupełnie zrównanie stanów, jako coś, co się już rozumie samo przez się.

Zniesiono oczywiście *liberum veto*, zniesiono też konferencje, jako już niepotrzebne, skoro sejmów nie można było używać. Uchwaly sejmowe miały oddać zapadac zawsze większością głosów i postanowiono w końcu powiększyć armję polską do stu tysięcy żołnierzy.

(Dok. nast.)

ZE ŚWIATA.

Konferencja.

LONDYN, 6.5. (EE.) Minister Sa-pleha odbył dłuższą konferencję z premierem Briandem i Lloyd Geor-gem.

Czesi o powstaniu.

PRAGA, (EE.) Prasa czeska udziela wiele miejsca powstaniu polskiemu na Górnym Śląsku, które ma być zadanie rozbrojenie bojówk niemieckich i sparalizowanie teroru niemieckiego. Naogół dzienniki czeskie wyrażają obawę aby Polska, wskutek tego wystąpienia, nie została wciągnięta w nowe konflikta międzynarodowe, oraz przekonanie, że powstania zostanie prawdopodobnie stłumione przez władze koalicyjne na Górnym Śląsku jeszcze przed decyzją Rady Najwyższej.

Walka o Górny Śląsk.

Korfanty a międzywojusznicza komisja.

WARSZAWA, 6. V. (EE.) „Kurjer Poranny” donosi, że powstaniejco dojdą do Odry skłoniwszy się do kompromisu. Korfanty pod naciskiem rządu warszawskiego rozpoczął pertraktacje z zastępcą gen. Le Ronda. Piltz wzywował wczoraj posłów francuskiego i angielskiego i przedstawił konieczność przyspieszenia strzygnięcia sytuacji.

Walki na granicy Czecho-Słowacji.

PRAGA, 6. V. (EE.) „Lidove Noviny” donoszą, że walki na Śląsku toczą się na granicy Czecho-Słowacji. Pociągi armatnie padają na terytorjum czeskie.

Poszukują chrestnych matek.

Szereg. Dionizj Koskiewicz, szereg Bronisław Łauruczeko, szereg. Józef Kuzana, szereg. Jan Rudnicki, szereg. Franciszek Wojcik, wachm. Mieczysław Ostrowski, plut. Józef Słanicki, kapr. Janusz Bęgin-ski, szereg. Leon Masłowski, kapral. Teofil Wiciorak, szereg. Stanisław Malczewski. Szpital pol. Nr. 505.

DOM HANDLOWY B-cia ALSZAWANG

WILNO, ul. WIELKA 72.

Otwarty został DĄMSKI ODDZIAŁ KONFEKCYJNY podług wzoru czasu przedwojennego. - - - - - Przy magazynie pracownia. Przyjmują się zamówienia na bluzki, ubrania, palta, kostjumy. Wykonanie nader wykłintne i eleganckie.

MODELE PARYSKIE WIEDENSKIE.

Otrzymano elegancką bieliznę, płócienne półbuciki i czółenka.

Największy Kino-teatr

„HELIOS”

Róg Wileńskiej i Św. Jerskiej.

Nowe artystyczne

Kino „POLONJA”

Wilno, ul. Mickiewicza 22.

Dziś

Tylko 6 maja wspaniały program!

Teatr „Miniatur”

ul. Mickiewicza 7.

Operetka polska

pod dyrekcją Stef. Szoslanda.

DZIS

2 przedstawienia dziennie.

Dziś nowy program!

BURZA.

Zyciowy dramat w 6 w. akt. W roli głównej słynny artysta Fryderyk Cebulak. NAD PROGRAM wesola komedia KAROLEK NARZECZONY.

A frajer się śmieje,

operetka w 1 akcie. Kapelmistrz Otewski, Reżyser Szosland.

Skarb za kominem

operetka w 1 akcie. C. D. muz. Kochanek

Dr. D. RESSER.

ul. Sadowa 4 — 4. Specjalność: choroby weneryczne, syfilis i skórne. Przyjmuje 10—1, 4—7.

T. Bunimowicz

72 Wielka 72 Czeki Waluty Milijonówki.

Powóz parokony

w dobrym stanie (wierzch skorzany i obicie zupełnie nowe), sprzedaje się za 120.000 mar. Zamkowa 11, dowiedzieć się u srośca.

Oficer zdemobilizowany

poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia pod k. I. do administracji „Słowo Wileńskie”.

Poszukiwany

32 lat. Poszukiwany tożsamościowy, posiada paszport do kraju, za rządów, obejmujący z gospodarstwem. Chłińska 44, m. 9.

Dr. med. A. Cymbler

Choroby skóry, weneryczne i syfilis (806—914). Elektro-lecznica. Przyjm. od g 11—215—7 pp. Mickiewicza (5-to Jerska) № 14, rog. Tatarskiej.

Zgubiono

paszport wydany przez władze polskie na imię Senia Rakolina, uniwerszła się.

Zgubiono

książkę woj-skową na imię Jana Maliszewskiego, uniwerszła się.

Zgubiono

tożsamościowy, posiada paszport do kraju, za rządów, obejmujący z gospodarstwem. Chłińska 44, m. 9.

Polska drukarnia

„LUX” Al. Śmiełcia 1.